

Park Grabiszyński – 2. spotkanie grupy roboczej

ZZM, ul. Trzebnicka 33 | 20.03.2018 r., g. 8.00

Uczestnicy: 7 osób ze strony społecznej + 4 osoby z Urzędu Miejskiego.

1. Omówiono terminy i zakres kolejnych spotkań w ramach konsultacji:

Nabór na otwarte warsztaty – 3 części dla mieszkańców;

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili wątpliwość w związku z tematyką warsztatów w dniu 10.04 dotyczących pielęgnacji parku. Ich zdaniem o sposobie pielęgnacji terenu, który jest objęty opieką konserwatorską, powinni decydować specjaliści świadomi konsekwencji swoich decyzji, a nie przypadkowi uczestnicy warsztatów.

Zebrani zauważyli, że ważne jest, aby zebrać zapotrzebowanie różnych użytkowników parku – rozwiązanie, które zadowoli przyszłych i obecnych użytkowników;

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zwrócili uwagę, że ze względu na powstający po drugiej stronie rzeki Ślęzy Park Mamuta, należy ograniczyć ilość inwestycji typu: place zabaw, siłownie, asfaltowe nawierzchnie itp. Infrastruktura Parku Mamuta będzie realizować potrzeby rekreacyjne z nawiązką, a charakter Parku Grabiszyńskiego, a zwłaszcza jego cenny ekosystem wymaga zrównoważonego podejścia i ochrony.

ZZM wspomniał o możliwości pozyskania funduszy na naprawę parku i chęci skorzystania z programu.

2. Przedstawienie przez stronę społeczną wniosków z konferencji popularnonaukowej: „Park Grabiszyński – derde dzielnicy, płuca Wrocławia” - niebanalna rola Parku w walce ze smogiem, zróżnicowana roślinność 3-piętrowa

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” przedstawiając wnioski z konferencji podkreślili konieczność powrotu do trójpiętrowej roślinności w Parku Grabiszyńskim, gdyż dzięki uzupełnieniu wytrzebionego podszytu oraz runa poprawi się nie tylko kondycja schnących obecnie drzew, ale przede wszystkim komfort użytkowników Parku, którzy nie będą narażeni na nadmierne i szkodliwe pylenie oraz zanieczyszczenie powietrza. Mieszany drzewostan skutecznie absorbuje pyły, a odpowiednio utrzymane runo uniemożliwiające metalom ciężki powrót do atmosfery wraz z wysychającą glebą.

Wspólnie zgodzono się, że park jest obszarem wyjątkowo cennym przyrodniczo. Zauważono również, że istnieje problem ze stosunkami wodnymi, problem z erozją gleby; Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” podkreślili raz jeszcze, że na terenach pocmentarnych, charakteryzujących się tym, że są ubogie w wodę, jedynym trwałym rozwiązaniem jest bogata roślinność trójpiętrowa. Jest ona niezbędna zarówno na terenie Starego Cmentarza, jak i po zewnętrznych stronach alei wzdłuż wielkiej łąki (między ulicami Odkrywców i Ojca Beyzyma), a także w części modernistycznej, gdzie Górka Skarbowców eroduje w przerażającym tempie. Dlatego w każdym z tych miejsc są niezbędne i krzewy i odpowiednio dobrane runo. Jest to konieczne nawet, jeżeli pojedyncze osoby miałyby się obawiać obecności dzikich zwierząt czy podejrzanych osób. Bez krzewów teren jest zagrożony wyschnięciem, co potwierdza liczba drzew zgłoszonych do wycinki.

Strona społeczna zwróciła uwagę na pyłące nawierzchnie na ścieżkach, na placach zabaw;

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” dodali, że w ich opinii te obecne zagrażają zdrowiu i powinny zostać możliwie szybko wymienione.

3. Naprawa nawierzchni alejek parkowych, jako jeden z priorytetów

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili, że należy:

- zablokować możliwość wjazdu do Parku osobom nieuprawnionym poprzez umieszczenie słupków ograniczających przejazd. Klucze byłyby dostępne wyłącznie dla służb pielęgnujących Park. Członkowie SRPG coraz częściej obserwują wjazd i parkowanie prywatnych samochodów.
- wyznaczyć trasy dróg technologicznych (poruszanie samochodów podczas podlewania czy innych zabiegów pielęgnacyjnych roślin);
- w miejscach, w których wciąż jest gęste runo (Stary Cmentarz) – ścieżki pozostawić w naturalnej formie, w pozostałych obszarach Parku, zwłaszcza w części modernistycznej – wyremontować w sposób najmniej inwazyjny, najlepiej przy udziale firm, mających odpowiednie rekomendacje i doświadczenie w prowadzeniu tego typu prac - przykład Szczecina – przesłany przez panią E. Szopińską, oraz przykład z Doliny Baryczy – nawierzchnia na grobli, prace prowadzone w obrębie nawierzchni, pomimo tego, że grobla była wąska (ok. 3 m). Oba te przykłady pokazują, że odpowiednie przeprowadzenie prac nie musi wiązać się z dewastacją terenu przy ścieżce.

- rozważyć zastosowanie obrzeży typu EkoBord, jako rozgraniczenie między ścieżką a runem i wykonać w odpowiedniej kolejności - najpierw ścieżka, potem odtworzenie runa,
- zastosować odpowiednie technologie i frakcje dla poszczególnych ścieżek.
- wyrównać ścieżki i odpowiednio je wyprofilować – prace powinny być wykonywane dopiero wtedy, gdy pogoda się ustabilizuje. Dotyczy to ścieżek zniszczonych podczas wycinki i prac związanych z oświetleniem.

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” podali też miejsca, gdzie sytuacja jest szczególnie zła:

- ścieżka przy ul. Raławickiej do O. Beyzyma – stojąca woda, duże zniszczenia tych ścieżek;
- między Tapicerską a domami przy Stolarskiej – nawierzchnia utwardzana przez mieszkańców gruzem.

Przedstawiciele Biura ds. Partycypacji Społecznej przekazali, że kwestie komunikacyjne będą omówione na 2. warsztacie (m.in. drogi piesz, rowerowe i dostępne dla osób niepełnosprawnych);

4. Mur starego cmentarza

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili konieczność ograniczenia dla przejazdu rowerów i przedsięwzięcia – propozycja przegrody w tamtym miejscu, np. w postaci krzewów (prośba o posadzenie krzewów już jesienią 2018r.

ZZM przekazał informacje, że obecnie konsultujemy plan – projekt musi być gotowy w takim wypadku do końca lipca, nie możemy odchodzić od konsultowania tego tematu. Przypomniano, że wszystko zgłoszone w tej edycji WBO jest wstrzymane, aby była możliwość w komfortowych warunkach przekonsultowania tych pomysłów z mieszkańcami. Stwierdzono, że należy wziąć pod uwagę nasadzenia krzewów, które świetnie się sprawdzają w przeciwieństwie do trawników.

5. Mur zabytkowy – Konwiarza

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili konieczność naprawy muru ze względu na wysuszenie się roślinności w jego pobliżu oraz tworzenie nowych przebiegów i ścieżek. Do czasu rozpoczęcia prac rekomendują też nasadzenia krzewów charakterystycznych dla tej części Parku oraz dobrze sobie radzące

w suchym i zacienionym siedlisku, które powstrzymałyby wysuszenie i napór wiatru oraz ograniczyły niepożądane przedepty.

6. Mała Sobótka

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili konieczność natychmiastowej rewaloryzacji Górki Skarbowców/Małej Sobótki. Ta jest obecnie niszczona przez rowerzystów, motocyklistów, a podczas opadów śniegu również przez saneczkarzy (mowa o zjazdach nie po głównym i przeznaczonym do tego celu zboczach, ale o stokach go okalających).

W odpowiedzi ZZM przekazał informację, że taki projekt musi być zrobiony porządnie, jest to długotrwały proces, potrzebny, aby nie popełnić błędów. Konieczna jest całościowa, dokładna inwentaryzacja istniejącego drzewostanu – dobór gatunków; wymaga dokładnej analizy. Oczywistym jest, że będzie to roślinność piętrowa. Temat wymaga opinii konserwatora zabytków. ZZM przekazał też informację, że ze względu na procedurę przetargową i konieczność zabezpieczenia środków, wykonanie nasadzeń może być nie możliwe jesienią, a dopiero wiosną bądź później;

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” nie zgodzili się na odsuwanie w czasie działań naprawczych na terenie Górki Skarbowców. Dewastacja postępuje z każdym dniem. Zaprezentowali swój własny pomysł, według którego konieczne jest pilne nasadzenie odpowiednich krzewów, zniechęcających do przejazdu w ich pobliżu, takich jak: berberysy, róże rodzimych i dzikich gatunków, zadrzewnie i ewentualnie rosnące tam jeżyny – w miejscach nasłonecznionych, cisy i mahonie w miejscach zacienionych. Podkreślili również, że ich zdaniem do wykonywania tak niezbędnych i pilnych prac nie jest konieczne powstanie projektu dla całego Parku, zwłaszcza, jeśli miałby być poprzedzony wielomiesięczną inwentaryzacją, na którą, jak wspomnieli przedstawiciele ZZM, nie ma jeszcze środków. Wnioskują, zatem, że zanim zostanie opracowana koncepcja i projekt dla całego Parku należy wprowadzać małe projekty naprawcze na obszarach, które pilnie tego wymagają. Ten postulat dotyczy nie tylko Górki Skarbowców, ale również obszarów, gdzie runo jest szczególnie zdewastowane, na przykład obszar, na którym Część Modernistyczna łączy się z Aleją Romera oraz nasadzeń zastępczych wynikających z decyzji nr 1234/2017 z dnia 27.10.2017, Pozwolenie Konserwatorskie.

7. Podczas spotkania Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili również, że:

- należy zatrzymać powstawanie nowych placów zabaw;
- należy pozostawić stosy gałęzi (szczególnie w niezwykle cennej strefie biocenotycznej), a także wykroty oraz pnie przewróconych drzew – są one siedliskiem dla licznych owadów, ptaków, jeży i innych zwierząt. By edukować użytkowników Parku warto organizować spacer z botanikami, ornitologami, dendrologami i entomologami;
- należy znacznie ograniczyć koszenie – w strefie biocenotycznej do jednego w sezonie po 15 sierpnia. Ograniczenie koszenia zmniejsza emisję spalin i wpływa na zwiększenie bioróżnorodności w Parku. W strefie biocenotycznej (na wejściu) warto wprowadzić tablicę edukacyjną (jeden z projektów WBO);
- zawnioskowali również o ograniczenie koszenia na terenie całego Parku, w tym również przy Skarbowców. Na łąkach powinno być przeprowadzane częściej niż w strefie biocenotycznej, natomiast nie musi być wykonywane tak często jak obecnie (optymalnie: lipiec, wrzesień/październik).
- Projekt naturalizacji koryta Grabiszynki
- Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili konieczność oczyszczenia i naturalizacji koryta Grabiszynki poprzez:
- zaniechanie koszenia w strefie wielkiej łąki – zyskujemy dzięki temu większa bioróżnorodność i wpływamy znacząco na kompozycję całego terenu - spontaniczne pojawianie się nowych gatunków krzewów, zmiana stosunków wodnych, wzrost retencji i wolniejszy spływ powierzchniowy;
- przebudowę koryta, znaturalizowanie, meandrowanie koryta Grabiszynki – chociażby fragmentu na obszarze wielkiej łąki (obszar między ulicami Ojca Beyzyma i Odkrywców).

Przedstawiciele ZZM i miasta przyznali, że temat wymaga osobnego opracowania, dotarcia do planów historycznych. Celem powstania rowu było dobre zdrenowanie dawnego cmentarza, którego obecnie już nie ma, a co za tym idzie, nie ma też konieczności pogłębiania cieku. Natomiast zgodzono się, że pogarsza się nawodnienie tego terenu i konieczna jest zmiana sposobu podejścia. Przyznano również, że renaturalizacja nie jest prostym zadaniem, albowiem trzeba uwzględnić sąsiedztwo pobliskich domostw, które nie mogą ucierpieć z tego powodu.

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” nie widzą zagrożenia dla mieszkańców sąsiadujących z Grabiszynką. Na tym obszarze Grabiszynka płynie za ogródkami (okolice mostku na Tokarskiej) i głębokość rowu wynosi w tym miejscu kilka metrów.

Zgodzono się, że potrzebne jest na nowo zaprojektowanie układu hydrologicznego uwzględniającego zmiany funkcji terenu. Masterplan może uwzględniać taki głos – takiego planu nie jesteśmy w stanie wypracować z dnia na dzień, a masterplan może pokazać kierunki działania.

8. Pielęgnacja na terenie Parku Grabiszyńskiego

Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili co następuje:

- młode drzewa wymagają wsparcia – w niektórych miejscach podpory są wyłamane, należy zwrócić uwagę na wiązania;
- należy zaniechać częstego, prowadzonego w niewłaściwych terminach i w nieprawidłowy sposób cięcia krzewów (np. jaśminowce- wskazane tylko cięcie prześwietlające, forsycja- cięcie raz w sezonie po kwitnieniu);
- przy ul. Racławickiej należy odgrodzić place zabaw od ulicy wprowadzając dodatkowe krzewy, które stworzą szpaler. Obecnie dzieci bawią się w smrodzie spalin i pyłów. Cięcie można wprowadzić przy ul. Blacharskiej, gdzie nadmierny rozrost roślin zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego.
- należy podsypać krzewy 10 cm warstwą kompostu dla poprawy struktury gleby i ich nawożenia;
- należy scalić kompozycje krzewów i unikać na terenie Parku niskich krzewinek, a wprowadzić wyższe krzewy o naturalnym pokroju, lepiej komponujące się z charakterem tego terenu;
- drzewa, które są suche należy przyciąć, a pozostały materiał wykorzystać do ułożenia w parku;
- odnośnie Górki Skarbowców: należy przeprowadzić negocjacje z rowerzystami/motocyklistami, aby przyjąć właściwy kierunek działania (nie dopuścić do poruszania się na tym obszarze, niszczenia strefy korzeniowej, rozjeżdżania górki itp.);
- aby zabezpieczyć rozjechane runo, konieczne jest zastosowanie 2-3 cm kompostu oraz pozostawiać warstwę opadłych liści w kolejnych sezonach;
- przekopanie runa będzie szkodliwe dla runa;
- w miejsca usunięcia/uszkodzenia runa, należy je odtworzyć (pod nadzorem specjalisty);
- w miejsca, gdzie występują pojedyncze koleiny, a w pobliżu rosną rośliny ekspansywne, nie ma potrzeby uzupełnienia roślinności;

- nie ma potrzeby stosowania nawozów chemicznych w parku;
- należy zminimalizować przejazd pojazdów ciężkich – wyłącznie do celów pielęgnacyjnych;
- część obumarłych drzew (zwłaszcza porośniętych bluszczem), należy pozostawić jako tzw. „świadki”; pojedyncze kłody można pozostawić w parku (biomasa i siedlisko różnych organizmów);
- nie należy usuwać większości samosiewów i odrostów;
- wszelkie prace wykonywane w parku muszą i będą wykonywane pod ścisłym nadzorem (po wcześniejszych ustaleniach z SRPG zakresu prac).

ZZM wyraził opinię, że przed podjęciem jakichkolwiek prac konieczne jest opracowanie koncepcji dla całego terenu. Każde działanie na terenie Parku, w tym wykorzystanie fragmentów drzew pozostałych po wycince, podlegające pieczy konserwatora i konieczne jest uzgodnienie. Zgodzono się, że aby nie doszło do deformacji góry, należy zastanowić się jak zabezpieczyć jej obszar, przed dalszym niszczeniem i wykonać to jak najszybciej.

Dodatkowo Przedstawiciele mieszkańców „Społeczna Rada Parku Grabiszyńskiego” zgłosili brak zaufania do inspektora, który z ramienia ZZM nadzoruje Parkiem. Od kilku miesięcy jest bowiem tak, że o dewastacji i zniszczeniach w Parku donoszą społecznicy. To oni powstrzymali niewłaściwe przeprowadzanie wycinki na terenie Parku i oni zgłaszają postępującą dewastację Góry Skarbowców. Można, więc przyjąć, że od pewnego czasu wyręczają nadzorującego inspektora z jego obowiązków, co budzi uzasadnione obawy na przyszłość.

9. Dalsze działania

Przedstawiciel BPS podkreślił, że jesteśmy w trakcie konsultacji master planu i dopiero po ich zakończeniu będziemy w stanie określić, co można a czego nie można w parku. Padła też deklaracja, że do czasu zakończenia konsultacji wstrzymane jest weryfikowanie projektów z WBO2017. Zostaną one zweryfikowane wtedy, kiedy zakończymy konsultacje w myśl uwag i wniosków, które będą ich wynikiem. Możliwe jest też wycofanie tych projektów do czasu przyjęcia masterplanu. Projekty wybrane już do realizacji w poprzednich edycjach WBO będą chwilowo wstrzymane i zrealizowane po zakończeniu konsultacji.

Plan naprawczy zostanie udostępniony stronie społecznej w terminie do końca marca.

Kolejne spotkanie zostało zaplanowane na **11.04.2018 r. na godz. 8.00** w ZZM.